

ALLEEN HET GESPROKEN WOORD

GELDT

Leef luu hei óp de tribuun, mitjlieder va Provinciale Sjtate en kollesj va GS.

Iech bin sjtoots óp mie plat en bin dan óch zieër vroeë uuch bekank tse kanne maache mit 't Kirchröadsj Plat dat ezoeë angesj is wie de anger dialekte in ós provinz en wat miech zieër aan 't hats jeet. Kirchröadsj Plat weëd al vanaaf 400 noa Christus jesjproache i Kirchroa. Ós plat is mit de Franken noa ós kome en huet bij de Ripuariesje sjproach. Ripua sjteet vuur de zie van 't wasser, in ózze vaal de reëtser zie van d'r Rien.

Um ós Kirchröadsj Plat tse verware vuur die die noa ós kome, weëd in 't tsentroem va Kirchroa al vanaaf 1954, i Kirchroa-West vanaaf 1980 jewirkt in dialekveraine, doomit nuus verlore jeet.

D'r Kirchröadsjer Dialekverain hat, tsezame mit de jemeende en professore van de Universiteit va Nijmegen zoeëjaar inne richtiege Kirchröadsjer Dieksjiejoneer jemaad. Deë weë bis óp d'r daag va huu nog bij-jewirkt, wail óch ós Kirchröadsj Plat e leëvend dialek is.

Lidjer, jesjiechtens, bucher en jediechter die al ieëwe in ós plat weëde jesjrève jeëve aa dat 't Kirchröadsj nog ummer leeft. Óch ós jemeende Kirchroa zurgt d'rvuur dat heiva nuuks verlore jeet. Sait tswai joar hant vier i Kirchroa inne 'Stadsdichter'. Deë weëd nieëkste wèg aafjelüesd durch inne nuie vuur de komende tswai joar. Deë miensj mós in 't Hollendsj ewel zeker óch in 't Kirchröads Plat kanne sjrieve. De sjriefwies van ós plat is mit d'r Kirchröadsjer dieksiejoneer meteen vasjelaad. Went 't ing vasjelade sjriefwies jieëft, dan hant vier 't toch uvver ing taal?

Vier zint al bis fase tswai van ós plat en dialekte kome en noen, noen welle vier ós sjouwere zetse ónger dat dreide nivo. Dat zouw de kroeen óp ós werk zieë, ós plat en ós dialek zou uvveral aksepteert weëde wie ing taal. De verzammeloenge van d'r Jemeenderoad en de provinz zouwe in 't plat jeveurd darve weëde en óch in de dokumente va ózze Limburgse vuursjtand zouwe in 't Limburgs kanne weëde prizzenteert.

Kinger in d'r opvank zouwe hön eeje sjproach darve kalle en zalle in hön eeje sjproach antwoad krie-je. Dink ins dra wie jóð die kinger zieg dan heem zalle veule in de ieëtjste jroeppe van de sjoeël, wiewöal jenuer vier dön jet küete oeslegke en wie besser dat vier ze küete trüeste.

Plat sjprèche hulpt ós Kirchröadsjer um flotter bis óp d'r kern tse kanne kome. Doaneëver is óngerzoeëd dat kinger die plat én Hollendsj sjprèche, doadurch al meertalig zint en sjpieëder vöal ainfacher vreëm sjproache liere.

Zicher darf 't Hollendsj nit verjèse weëde, ewvel me kan 't ee doeë, oane 't angert tse lósse.

Dat alles zal nit van huu óp murje kanne weëde realiseert, 't jieëft vöal versjiedene dialekte in ós sjun provinz en doa zint besjtimt zaachens woadruvver dat me kan sjtolpere. Evvel went ziech jet sjlauw luu doa druvver zouwe beuge en die luu tsezame wirke mit luu die dit alle daagtegliech mitmaache, wis iech zeker dat 't ós jeet floeppe.

Woa inne wil is, is inne wèg, en wat i Friesland is realiseert, dat kanne vier hei toch óch !